

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Stanisław Jarosz**

Warszawa, dnia 31 stycznia 2011 r.

**Pan
Aleksander Grad
Minister Skarbu Państwa**

P/10/047
KGP-4101-05-01/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ (dalej *ustawa o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w Ministerstwie Skarbu Państwa w Warszawie³, w tym w Delegaturze Ministra Skarbu Państwa w Ciechanowie, kontrolę w zakresie prywatyzacji bezpośredniej przez wojewodów w latach 2007 – I półrocze 2010 r.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 22 października 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli - Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, stosownie do art. 60 *ustawy o NIK*, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze *Wystąpienie*.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Ministra Skarbu Państwa podejmowane w procesie prywatyzacji bezpośredniej przedsiębiorstw państwowych.

1. W okresie objętym kontrolą Minister Skarbu Państwa podejmował działania inicjujące politykę państwa w zakresie prywatyzacji bezpośredniej. Działania te służyły m.in. zwiększeniu efektywności nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa oraz przyspieszeniu i usprawnieniu procesu prywatyzacji. W wyniku prowadzonych w MSP prac legislacyjnych wdrożone zostały:

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Dalej MSP.

- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego⁴. W wyniku tych zmian wprowadzono m.in. zasadę jawności procesu prywatyzacji oraz nadano ministrowi właściwemu ds. Skarbu Państwa uprawnienie do zobowiązania organu założycielskiego do dokonania przed prywatyzacją, dodatkowej analizy prywatyzowanego przedsiębiorstwa, o ile wymaga tego interes Skarbu Państwa.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 r. w sprawie analizy przedsiębiorstwa państwowego dokonywanej przed wydaniem zarządzenia o prywatyzacji bezpośrednio⁵. Przepisy rozporządzenia uproszczają proces zlecania i zakres analiz przedprywatyzacyjnych przedsiębiorstw państwowych w porównaniu do poprzednio obowiązującego rozporządzenia z dnia 3 czerwca 1997 r. Rady Ministrów w sprawie zakresu analizy spółki oraz przedsiębiorstwa państwowego, sposobu jej zlecania, opracowania, zasad odbioru i finansowania oraz warunków, w razie spełnienia których można odstąpić od opracowania analizy⁶.
- Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie wzoru karty prywatyzacji⁷. Nowa regulacja ujednoliciła proces prywatyzacji oraz zwiększa skuteczność nadzoru Skarbu Państwa w tym zakresie.

Minister Skarbu Państwa opracował również w 2007 r. projekt ustawy o nadzorze właścicielskim nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa oraz o przekształceniach własnościowych. Celem tej ustawy było zwiększenie efektywności nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa oraz przyspieszenie i usprawnienie procesu prywatyzacji. Nie została ona jednak uchwalona w związku ze skróceniem kadencji Sejmu.

Obecnie w Sejmie toczą się prace nad projektem ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień Skarbu Państwa. Projekt ustawy zakłada m.in., iż w przypadku rozwiązania przez Skarb Państwa umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania z winy przejmującego nie przysługuje mu zarówno zwrot spełnionych świadczeń, jak i nakładów poniesionych na przedmiot umowy. Zaproponowano również postawienie, z dniem 1 stycznia 2013 r., w stan likwidacji przedsiębiorstw – bez możliwości ponownego podjęcia działalności – wobec których do dnia 31 grudnia 2012 r. nie zostało wydane zarządzenie o prywatyzacji lub nie został sporządzony akt komercjalizacji. Zgodnie

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 13, poz. 70.

⁵ Dz. U. Nr 34, poz. 265.

⁶ Dz. U. Nr 64, poz. 408 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 44, poz. 361 ze zm.

z założeniami projektu od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, Minister Skarbu Państwa będzie organem założycielskim przedsiębiorstw postawionych w stan likwidacji bądź upadłości, wykonujących prawomocną decyzję o podziale lub łączeniu przedsiębiorstwa państwowego, będących w zarządzie komisarycznym oraz zarządzanych na podstawie umowy o zarządzanie.

2. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi zasadniczych uwag do wydanych w badanym okresie przez dyrektorów Delegatur Ministra Skarbu Państwa zgód na prywatyzację 38 przedsiębiorstw państwowych z punktu widzenia zasadności uzyskiwanych przychodów z prywatyzacji. Dyrektor Delegatury Ministra Skarbu Państwa w Ciechanowie wydał w tym czasie zgodę na prywatyzację pięciu przedsiębiorstw. Określone w zawartych umowach prywatyzacyjnych wartości prywatyzowanych przedsiębiorstw znajdowały uzasadnienie w wycenach tych przedsiębiorstw, zawartych w analizach przedprywatyzacyjnych. W żadnym przypadku wskazywane w umowach prywatyzacyjnych wartości przedsiębiorstw nie były niższe od dolnej granicy cenowej ustalonej przez biegłych rzeczoznawców sporządzających wyceny tych przedsiębiorstw.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zasadne były decyzje dyrektorów Delegatur Ministra Skarbu Państwa, dotyczące odmów wyrażenia zgody na prywatyzację. W każdym z dziewięciu przypadków, odmowa wyrażenia zgody na zawarcie umowy prywatyzacyjnej była uzasadniona czynnikami istotnymi z punktu widzenia ochrony interesu Skarbu Państwa. W sześciu przypadkach przyczynę niewyrażenia zgody na zawarcie umowy prywatyzacyjnej stanowiła zbyt niska cena za przedsiębiorstwo oferowana przez potencjalnego nabywcę, zaś w dwóch przypadkach – wybór niewłaściwej ścieżki prywatyzacji, z uwagi na brak możliwości spłaty rat kapitałowych przez spółkę pracowniczą. Ponadto Dyrektor Delegatury MSP w Szczecinie nie udzielił zgody na prywatyzację Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej w Świdwinie po otrzymaniu pisma od Zarządcy Przedsiębiorstwa w którym wnioskował o zakończenie prowadzonego procesu prywatyzacyjnego w związku z wycofaniem się inwestora.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca natomiast uwagę na przypadki znacznych różnic w czasie pomiędzy dniem, na który dokonano oszacowania wartości przedsiębiorstwa, a datą wyrażenia zgody na jego prywatyzację. Sytuacja taka miała miejsce w odniesieniu do prywatyzacji następujących trzech przedsiębiorstw państwowych:

- Rejonowego Przedsiębiorstwa Handlu Wewnętrznego w Gryficach, w przypadku którego zgoda Dyrektora Delegatury Ministra Skarbu Państwa w Szczecinie na prywatyzację Przedsiębiorstwa została wyrażona w dniu 10 lipca 2008 r., w sytuacji

gdy oszacowania jego wartości dokonano na podstawie wyceny, sporządzonej według stanu na 31 grudnia 2006 r., tj. ponad 18 miesięcy przed datą wyrażenia przedmiotowej zgody,

- Przedsiębiorstwa Drogowo-Mostowego w Brzesku, którego wycenę sporządzono według stanu na 30 czerwca 2005 r. natomiast zgoda Dyrektora Delegatury Ministra Skarbu Państwa w Krakowie na oddanie Przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania wydana została po 23 miesiącach, tj. w dniu 1 czerwca 2007 r.,
- Przedsiębiorstwa Usług Ciepłowniczych w Jelczu – Laskowicach, którego wartość oszacowano na podstawie wyceny, sporządzonej według stanu na 31 grudnia 2005 r., tj. 19 miesięcy przed datą wyrażenia w dniu 8 sierpnia 2007 r. przez Dyrektora Delegatury Ministra Skarbu Państwa we Wrocławiu zgody na prywatyzację tego Przedsiębiorstwa.

Najwyższa Izba Kontroli przyjmuje do wiadomości wyjaśnienia dyrektorów Delegatury Ministra Skarbu Państwa o obiektywnych przyczynach występowania różnic pomiędzy tymi zdarzeniami, niemniej jednak w ocenie NIK należy zawsze analizować wyceny prywatyzowanych przedsiębiorstw pod kątem ich aktualności.

3. Minister Skarbu Państwa egzekwował obowiązki nałożone na przedstawicieli Skarbu Państwa w radach nadzorczych spółek, do których – w okresie objętym kontrolą – wniesiono majątek przedsiębiorstw państwowych. Obowiązki te określone zostały w kolejno obowiązujących w badanym okresie zarządzeniach Ministra Skarbu Państwa w sprawie zasad nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa⁸ i obejmowały regulacje dotyczące reprezentantów w spółkach z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa.

W latach 2007 – I półrocze 2010 r., przeprowadzono 3 procedury prywatyzacyjne, polegające na wniesieniu przedsiębiorstw państwowych do spółek, w efekcie których Skarb Państwa wszedł w posiadanie mniejszościowych pakietów udziałów⁹. Działania przedstawicieli Skarbu Państwa w tych spółkach były zgodne z regulacjami wewnętrznymi. Członkowie rad nadzorczych wypełniali nałożone na nich zadania, w szczególności w zakresie obowiązków sprawozdawczych, poprzez terminowe sporządzanie i przekazywanie do MSP *Kwartalnych informacji o spółce*.

Spośród tych trzech podmiotów, do których Skarb Państwa wniósł majątek przedsiębiorstw państwowych, w okresie objętym kontrolą Minister Skarbu Państwa zbył

⁸ Zarządzenie Nr 41 Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 października 2005 r. oraz Zarządzenie Nr 19 Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 marca 2010 r.

⁹ Dotyczyło to PKS Nowy Targ Sp. z o.o., PKS Mrągowo Sp. z o.o. i Veolia Transport Kętrzyn Sp. z o.o., w których Skarb Państwa posiadał odpowiednio: 48,98%, 49% i 49,55% udziałów.

w dniu 2 stycznia 2009 r. na rzecz inwestora Veolia Transport Polska Sp. z o.o. 42,12% udziałów należących do Skarbu Państwa w Veolia Transport Kętrzyn Sp. z o.o. Za sprzedane udziały Skarb Państwa otrzymał cenę 4 791,9 tys. zł, będącą iloczynem 46 750 udziałów oraz ceny sprzedaży jednego udziału, wyliczonej jako wartość nominalna – po jakiej Skarb Państwa wnosił przedsiębiorstwo do Spółki, tj. 100 zł – powiększona o wskaźnik wzrostu cen dóbr inwestycyjnych ogłaszany przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto większościowy udziałowiec PKS Nowy Targ Sp. z o.o. nie wyraził zainteresowania realizacją prawa pierwszeństwa nabycia od Skarbu Państwa udziałów tej Spółki, zaś w przypadku udziałów Skarbu Państwa w PKS Mrągowo Sp. z o.o. trwały prace dotyczące ich sprzedaży na rzecz Mobilis Sp. z o.o., należącej do grupy Egged Holding Ltd.

4. W badanym okresie Delegatura Ministra Skarbu Państwa w Ciechanowie prawidłowo monitorowała przestrzeganie postanowień 20 umów prywatyzacyjnych, z tego dotyczących sprzedaży 11 przedsiębiorstw państwowych, oddania do odpłatnego korzystania kolejnych 8 przedsiębiorstw państwowych oraz jednego przedsiębiorstwa sprywatyzowanego poprzez wniesienie jego mienia do spółki.

Do końca czerwca 2010 r. Delegatura Ministra Skarbu Państwa w Ciechanowie zakończyła monitorowanie zobowiązań pozacenowych w odniesieniu do ośmiu sprywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych. Z analizy dokumentacji z powyższego monitoringu wynika, że siedem spośród ośmiu analizowanych podmiotów wykonało wszystkie zobowiązania pozacenowe. Nabywca Przedsiębiorstwa Robót Drogowych „Rodro” w Radomiu, tj. Drogpól Sp. z o.o. w Skarżysku Kamiennej nie wykonała zobowiązania inwestycyjnego w wysokości 1 mln zł. Przyczyną niewykonania tego zobowiązania były m.in. zaległości w zobowiązaniach publiczno-prawnych, wskutek czego Spółka ta nie mogła brać udziału w przetargach na wykonywanie usług. W dniu 7 marca 2008 r. Sąd Rejonowy w Kielcach ogłosił upadłość Drogpól Sp. z o.o. z możliwością zawarcia układu, zaś w dniu 4 września 2008 r. zmienił upadłość układową na likwidacyjną. Syndyk uznał wierzytelność Skarbu Państwa w wysokości 1 mln zł.

NIK nie wnosi uwag, co do realizacji postanowień pozostałych 12 umów prywatyzacyjnych, dla których jeszcze nie upłynął okres realizacji zobowiązań pozacenowych. W badanym okresie tylko dwóch inwestorów nie wykonało zobowiązania pozacenowego dotyczącego gwarancji zatrudnienia. W związku ze zwolnieniem, po trzech pracowników, firma Gedeon Richter Ltd. z siedzibą w Budapeszcie – właściciel Gedeon Richter Polska Sp. z o.o. w Grodzisku Mazowieckim, do której wniesiono Grodziskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa, a także Polindus Sp. z o.o. w Bosutowie – nabywca

Przedsiębiorstwa Przetwórstwa Blach „Bistyp” w Legionowie Łajskim – zapłaciły z tego tytułu na rzecz Skarbu Państwa opłatę gwarancyjną w wysokości kolejno 9 120 zł i 8 645,14 zł.

5. Biorąc pod uwagę powyższe oceny, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od przedstawienia wniosków pokontrolnych.

Stosownie do art. 61 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwagi zawartych w tym wystąpieniu.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

(-)Stanisław Jarosz